

Tükrözött osztályterem

Tanárképző és Digitális Tanulási Központ

A Budapesti Corvinus Egyetem elköteleződött a módszertani paradigmaváltás mellett. Egyik első lépésként a 2015/16-os tanév második félévében egy pilot program keretében próbáltuk ki, hogy hogyan válik be a tükrözött osztályterem az egyetemünkön egy közgazdaságtudományi tárgy tanítása során, hogyan lehet integrálni ezt a több neves külföldi egyetemen is sikeresen alkalmazott megoldást az egyetem képzési struktúrájába.

A „tükrözött osztályterem” ötvözi a hagyományos tantermi, kontakt órás oktatást és a távoktatást, kihasználva a mindkettőben rejlő lehetőségeket. A modell jellemzője, hogy a tanulók otthon, a számítógépükön keresztül készülnek fel a kontakt órákra. Megnézik az oktató által készített videókat, elolvassák az irodalmakat (ami a hagyományok oktatásszervezési eljárások tanári előadásának felel meg), internetes keresés alapján összegyűjtik a szükséges információkat, adatokat, megoldják az ezekhez kapcsolódó feladatokat, majd ezt követően a tanteremi/szemináriumi foglalkozás során a megtanult elmélet birtokában tevékenység- és élményalapú módszerek segítségével mélyítik el és alkalmazzák különböző szituációkban a megszerzett ismereteket. (Például: gazdasági játékok, kooperatív csoportmunka, stb.). A tanárok legfontosabb feladata, hogy képesek legyenek a diákokat olyan mértékű szociális aktivitásra és kritikai gondolkodásra ösztönözni az online környezetben is, mint amit a frontális oktatásban során elvárnának tőlük. Emellett ismerni és támogatni kell az oktatóknak a diákok eltérő tanulási preferenciáit, stílusát.

Az alábbi ábra a hagyományos és a tükrözött osztálytermi oktatás közötti különbséget mutatja:

1. ábra: Hagyományos tanítási-tanulási folyamat összevetése a tükrözött osztálytermi tanulásszervezési eljárással. Választásunk azért esett erre a modellre, mert várakozásaink szerint alkalmazása lehetővé teszi, hogy a hallgatók:

- Saját idejükkel gazdálkodva önállóan tudják elsajátítani az ismereteket (megtanulnak tanulni),
- Döntési szabadsággal rendelkezek a tanulási utak, módok megválasztásában, (az oktatás személyre szabottabbá válik),
- Felkészülten, sikerélmény birtokában érkezzenek a kontakt órákra,
- A folyamatos tanulás eredményeként elsajátított ismeretei tartós ismeretökké váljanak,
- Motiváltak legyenek,
- Kreatívan alkalmazni tudják az online megszerzett ismereteiket,
- Megkapják a szükséges azonnali visszajelzéseket,
- Az értékelési rendszer jutalmazó jellege révén is motiváltabbá válnak.

A pilot program

A kísérleti projekt a Budapesti Corvinus Egyetem Társadalomtudományi Karán zajlott, a Mikroökonómia Tanszék és a Tanárképző és Digitális Tanulási Központ együttműködésével, a Közgazdaság-tudományi alapismeretek kurzuson belül, 27 fővel (önkéntes jelentkezés alapján). A Közgazdaság-tudományi alapismeretek 300 fős kurzusának hallgatói közül jelentkeztek a kísérleti csoportba. A tantárgy az alapképzés I. évfolyamán kötelező tárgy. Az eredeti kurzus az oktatás frontális előadás formájában heti 4 órában zajlik.

A hallgatók különböző szakokról (politológia, szociológia, kommunikációtudomány és nemzetközi kapcsolatok szakokról) jelentkeztek. Többségük első évfolyamos, de volt közöttük másod és harmad éves is, aki egy korábbi sikertelen próbálkozás után szeretne volna teljesíteni a tárgyat. Programunkhoz a Moodle keretrendszert használtuk fel.

A félév során az egyes témaköröknél a hallgatók – a tükrözött osztályterem logikájának megfelelően – otthon online, az egyetemi Moodle rendszeren keresztül sajátították el a tananyagot.

Az otthoni feladatuk a következő volt:

A megtanulandó anyagból hetente 3-4 rövid videót készítettünk. A hallgatóknak ezeket kellett megnézni (igény esetén az ebből készült szöveges tananyagot elolvasni), a kapcsolódó, teszt-jellegű feladatokat, illetve a záró feladatsort megoldani. Mindezeket túl minden héten kaptak egy-egy olyan feladatot, amely digitális eszközhasználatot és kreatív megoldást igényelt.

Szintén online lehetőségük volt (plusz feladatok formájában) az érdeklődőknek tudásuk elmélyítésére. Az online munka váltotta ki a hagyományos értelemben vett előadást.

Az online otthoni felkészülést és feladatmegoldásokat skype-on keresztüli konzultációs lehetőségek támogatták.

Az elmélet feldolgozását interaktív kontakt órák követték (amik a hagyományos értelemben vett gyakorlatoknak/szemináriumoknak feleltek meg), amelyek részben konkrét, aktuális gazdasági eseményekhez kapcsolódtak, részben arra ösztönözték a tanulókat, hogy egymást tanítva érjenek el csoportmunkában jobb eredményt. A kontakt órán az oktató szerepe természetesen megváltozott, hiszen a frontális tudásátadás helyett interaktív, a hallgatói aktivitásra alapozó, kreatív munkát támogató változatos módszertani eszközöket használt. Így a tanár elsősorban mintegy mentor, facilitátor vett részt az órákon.

A hallgatók minden részfeladatra pontot kaphattak, tehát az esetleges sikertelenség nem vette el kedvüket a további munkától. Pozitív attitűd alakult ki a tanulással kapcsolatban, a sikertelen kísérlet rendszerint arra ösztönözte a résztvevőket, hogy újra nekifussanak a feladatoknak, és magasabb pontszámot érjenek el.

Hogyan értékelik a hallgatók a kurzust?

A hallgatók értékeléseiből két fő terület emelhető ki: a minőség és a hatékonyság. A hagyományos kurzusokon elért átlagokhoz képest a hallgatói tanulmányi eredmények javulása tapasztalható. Érezhetően nőtt a hallgatók énhatékonysága a tantárgy vonatkozásában, nagyobb a bevonódásuk, fejlődik a kritikai gondolkodásuk, mélyebb a tananyag feldolgozása, a tanulás során autonómiát élnek át, előzetes tudással érkezve aktívan részt tudnak venni az órán, a társakkal, tanárral kapcsolatos interakció, kétirányú kommunikáció támogatja az anyag megértését, az aktivitásra épülő módszerek lelkesítik a hallgatókat. Nagyra értékelik a módszer rugalmasságát.

Összességében a tanulók 70-80%-a kedvezően értékeli a módszert.

Ugyanakkor a negatív visszajelzéssel is találkozhatunk: megterhelő a követelmény, szorongást kelt az előzetesen elvégzendő feladatok időhatárhoz kötöttsége. Többen jelezték, hogy a tananyaghoz tartozó matematikai alkalmazásokhoz a videós tananyagok nem elegendők, nagyobb támogatottságra van szükségük.